

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A DIPLOMELOR

Libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii sunt pietre de temelie ale pieței interne, permițând mobilitatea întreprinderilor și a profesioniștilor în UE. Pentru a putea aplica practic aceste libertăți, trebuie recunoscute diplomele și calificările emise la nivel național. Au fost adoptate diverse măsuri pentru armonizarea și recunoașterea lor reciprocă. Alte proiecte legislative sunt în curs de elaborare.

TEMEI JURIDIC

Articolele 26 și 53 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)

OBIECTIVE

Pentru ca profesioniștii și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă să se poată stabili într-un alt stat membru sau să poată presta servicii temporare, este necesar ca diplomele, certificatele și alte dovezi ale calificării profesionale emise în diversele state membre să fie recunoscute reciproc, iar toate dispozițiile naționale care reglementează accesul la diverse profesii trebuie să fie coordonate și armonizate.

REALIZĂRI

Articolul 53 alineatul (1) din TFUE prevede că recunoașterea reciprocă a diplomelor și a altor calificări cerute în fiecare stat membru pentru a avea acces la anumite profesii reglementate poate fi folosită pentru a facilita libertatea de stabilire și de a presta servicii. Această dispoziție se referă și la necesitatea de a coordona legislațiile naționale privind începerea și desfășurarea de activități independente. Alineatul (2) de la același articol subordonează recunoașterea reciprocă, în cazurile în care o astfel de armonizare constituie un proces dificil, coordonării condițiilor care reglementează exercitarea acestora în diferitele state membre. Începând cu mijlocul anilor '70, procesul de armonizare a evoluat prin adoptarea unei serii de directive. În temeiul acestora, legislația privind recunoașterea reciprocă este ajustată în funcție de diversele situații. Legislația respectivă este mai mult sau mai puțin cuprinzătoare în funcție de profesia în cauză și, în unele cazuri recente, a fost adoptată prin favorizarea unei abordări mai generale.

A. Abordarea sectorială (în funcție de profesie)

1. Recunoașterea reciprocă după armonizare

Armonizarea s-a desfășurat mai rapid în sectorul sănătății, din motivul evident că cerințele profesionale, în special cursurile de formare, nu variau foarte mult de la o

țară la alta (spre deosebire de alte profesii). Nu a fost deci dificil să se realizeze armonizarea pentru un important de profesii (cum ar fi medicii, asistenții medicali, chirurgii veterinari, moașele și agenții comerciali independenți). [Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale](#) dorea să clarifice, să simplifice și să modernizeze Directivele existente, precum și să reunească într-un singur text legislativ normele pentru profesiile reglementate de medic, dentist, asistent medical, chirurg veterinar, moașă, farmacist și arhitect. Această directivă specifică, printre altele, modul în care statul membru „gazdă” ar trebui să recunoască calificările profesionale obținute într-un alt stat membru („de origine”). Recunoașterea profesioniștilor include atât un sistem general de recunoaștere, cât și sisteme specifice pentru fiecare dintre profesiile menționate anterior. Printre alte aspecte, Directiva se concentrează, printre multe altele, pe nivelul de calificare, de formare și de experiență profesională (atât cu caracter general, cât și de specialitate). Directiva se aplică, de asemenea, calificărilor profesionale din sectorul transportului, precum și intermediarilor de asigurări și auditorilor statutar. Aceste profesii au fost reglementate anterior în temeiul unor directive separate. La 22 iunie 2011, Comisia a adoptat o Carte verde intitulată „Modernizarea Directivei privind calificările profesionale” ([COM\(2011\)0367](#)), care a propus o reformă a sistemelor de recunoaștere a calificărilor profesionale, pentru a facilita mobilitatea lucrătorilor și pentru a adapta formarea profesională la cerințele actuale ale pieței muncii. La 19 decembrie 2011, Comisia a publicat o propunere de revizuire a Directivei privind recunoașterea calificărilor profesionale ([COM\(2011\)0883](#)), pe baza rezultatelor diverselor procese de consultare. Cele mai importante propuneri au inclus: introducerea unui card profesional european; armonizarea cerințelor minime în materie de formare; recunoașterea automată a șapte profesii, și anume cele de arhitect, dentist, medic, asistent medical, moașă, farmacist și chirurg veterinar; și introducerea Sistemului de informare al pieței interne, care a permis cooperarea consolidată în domeniul recunoașterii diplomelor. Principalele obiective vizate de revizuire au fost să faciliteze și să consolideze mobilitatea profesioniștilor în ansamblul UE și să contribuie la atenuarea penuriei mâinii de lucru în unele state membre. Directiva [2013/55/UE](#) a fost adoptată la 20 noiembrie 2013^[1].

2. Recunoașterea reciprocă fără armonizare

Pentru alte profesii în cazul cărora diferențele dintre legislațiile naționale au împiedicat armonizarea, recunoașterea reciprocă a făcut mai puține progrese. Diversitatea sistemelor juridice a împiedicat recunoașterea reciprocă deplină a diplomelor și a calificărilor care ar fi asigurat libertatea de stabilire imediată, pe baza unei diplome obținute în țara de origine. [Directiva 77/249/CEE](#) a Consiliului din 22 martie 1977 le-a acordat avocaților libertatea de a presta servicii ocazionale; altfel, pentru libera stabilire este necesară o diplomă din țara-gazdă. [Directiva 98/5/CE](#) din 16 februarie 1998 a reprezentat un pas înainte semnificativ, dispunând că avocații care dețin o diplomă obținută în orice stat membru se pot stabili într-un alt stat membru pentru a-și exercita profesia, cu prevederea că țara-gazdă le poate solicita să fie asistați de către un avocat local atunci când își reprezintă sau își apără clienții în instanță. După trei ani

[1]Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”), JO L 354, 28.12.2013, p.132.

de exercitare a profesiei conform acestui sistem, avocații obțin (dacă doresc) dreptul de a-și exercita pe deplin profesia, după trecerea unui test de aptitudini stabilit de țara-gazdă, fără a mai fi necesar un examen de calificare. Alte directive au aplicat principiul la alte profesii, precum cele de transportator rutier de mărfuri, agent de asigurări și broker, coafor/frizer și arhitect.

B. Abordarea generală

Elaborarea legislației pentru recunoașterea reciprocă sector cu sector, uneori cu o armonizare mai extinsă a normelor naționale, a fost întotdeauna o procedură îndelungată și dificilă. A devenit astfel evidentă nevoia de a avea un sistem general de recunoaștere a echivalenței diplomelor, valabil pentru toate profesiile reglementate care nu au făcut obiectul unei legislații specifice în UE. Această nouă abordare generală a modificat perspectiva. Înainte, „recunoașterea” era subordonată existenței unor norme europene privind „armonizarea” pentru profesia sau activitatea reglementată în cauză. După aceea, „recunoașterea reciprocă” a devenit aproape automată, în temeiul legislației în vigoare, pentru toate profesiile reglementate în cauză, fără a fi necesară o legislație secundară sectorială specifică. Din acel moment, metodele de „armonizare” și de „recunoaștere reciprocă” au continuat să fie folosite paralel, iar în unele cazuri s-au folosit ambele metode conform unui sistem complementar care folosește un regulament și o directivă (a se vedea [Rezoluțiile Consiliului din 3 decembrie 1992 și 15 iulie 1996](#) privind transparența calificărilor și a certificatelor de formare profesională). Statul membru-gazdă nu poate refuza accesul solicitanților la profesia în cauză dacă aceștia dețin calificările necesare în țara lor de origine. Cu toate acestea, în cazul în care formarea profesională de care au beneficiat s-a desfășurat pe o perioadă mai scurtă decât în statul-gazdă, acesta poate solicita o anumită experiență profesională și, dacă formarea diferă în mod substanțial, o perioadă de acomodare sau un test de aptitudini, la discreția solicitantului, în afară de cazul în care profesia necesită cunoașterea legislației naționale.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

La 15 noiembrie 2011, Parlamentul a adoptat o rezoluție referitoare la punerea în aplicare a Directivei privind calificările profesionale ([2005/36/EC](#))^[2] cerând modernizarea și îmbunătățirea Directivei respective și încurajând utilizarea celor mai eficiente și adecvate tehnologii, cum ar fi introducerea unui card profesional european, care ar constitui un document oficial recunoscut de toate autoritățile competente, pentru a facilita procesul de recunoaștere.

Răspunzând la rezoluția Parlamentului, Comisia a prezentat la 19 decembrie 2011 o propunere de revizuire a Directivei privind calificările profesionale. După încheierea cu succes a negocierilor în cadrul trilogului, Parlamentul a obținut modificările pe care le-a solicitat, inclusiv introducerea unui card profesional facultativ, crearea unui mecanism de alertă, clarificarea normelor privind accesul parțial la o profesie reglementată, norme privind competențele lingvistice, precum și crearea unui mecanism de evaluare reciprocă a profesiilor reglementate pentru a asigura o transparență mai mare. Aceasta

[2]JO C 153E, 31.5.2013, p. 15: [http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?reference=P7_TA\(2011\)0490](http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?reference=P7_TA(2011)0490)

a condus la 20 noiembrie 2013 la adoptarea [Directivei 2013/55/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale^[3].

Ulterior, Parlamentul European și Consiliul au adoptat [Directiva privind efectuarea unui test de proporționalitate \(UE\) 2018/958](#) din 28 iunie 2018 care introduce un test armonizat de proporționalitate care trebuie utilizat de toate statele membre înainte de adoptarea reglementărilor naționale privind profesiile^[4]. La 125 octombrie 2018, Parlamentul a adoptat o rezoluție referitoare la [promovarea recunoașterii reciproce automate a diplomelor](#)

Pentru informații mai detaliate, puteți consulta studiul pregătit pentru Comisia IMCO, intitulat [„EU Mapping: Overview of IMCO-related legislation”](#) ^[5] (Cartografierea UE: imagine de ansamblu asupra legislației conexe IMCO).

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff
05/2019

[3]JO L 354, 28.12.2013, p. 132: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2013%3A354%3ATOC>

[4]Directiva privind (UE) 2018/958 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea noului regulament privind profesiile. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/958/oj>

[5]„EU Mapping: Overview of IMCO-related legislation” (Cartografierea UE: imagine de ansamblu asupra legislației conexe IMCO). [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU\(2015\)536317_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU(2015)536317_EN.pdf)

